

Politikai-Gazdasági környezet DATORG Rt megalapításakor

A rendszerváltást megelőzően Magyarországon „tervgazdálkodás” folyt. A kormánynak a „népgazdaság” tervezéséhez egyre több gazdasági információra volt szüksége.

Az információkat az ágazati minisztériumok -kezdetben egymástól függetlenül- gyűjtötték és dolgozták fel. A gépi adatfeldolgozó eszközök vonatkozásában a kép -enyhén szólva- igen sokszínű volt.

Külkereskedelem – állami monopólium

A külkereskedelem a *rendszerváltásig* állami monopólium volt. Külkereskedelmet csak az export-import célra alapított külkereskedelmi vállalatok folytathattak, minisztériumi felügyelet alatt. Ezért különös fontossággal bírt (és most is!) a külkereskedelemből származó információk feldolgozása.

I. Gépi adatfeldolgozás története a Külkereskedelmi Minisztériumban

Az 1960-as években a Külkereskedelmi Minisztériumban (házon belül) egy „hollerith” jellegű (=lyukkártya alapon üzemelő) adatfeldolgozó részleg működött. A feladata a külkereskedelmi vállalatok által szolgáltatott adatok feldolgozása és továbbítása a felső vezetés részére volt.

Vezető:

<i>Herczog Mária</i>	minisztériumi Főov,
<i>dr Horváth Imre</i>	Főov helyettes

A Külker Minisztérium adatfeldolgozó géppark hardvere:

- Lyukkártya lyukasztó gépek,
- szorterek,
- táblázó gépek
- UNIVAC 1004 programozható számítógép:
(CPU 8k, lyukkártya olvasó-lyukasztó, sornyomtató, m. szalagegységek).

Számítóközpont üzem vezetői (1968-70):

Német Kálmán számítóközpont.vez,
Farkas Oszkárné csop vez

A számítóközpont személyzete:

Adatrögzítők
Gépkezelők
Diszpécserok
Segédmunkaerők

Programfejlesztők: (UNIVAC1004)

Eőry Attila és Pavláth Jenő, mindketten megbízásos jogviszonyban.

(Kettejük nevéhez fűződik Univac gépeken általánosan alkalmazott „OREL” programtábla fejlesztése)

II. A gépi adatfeldolgozás kiszervezése - A Datorg Rt megalapítása

A külkereskedelmi forgalom növekedése és az adatszolgáltatással szemben támasztott igények szükségessé tették a minisztériumból a gépi *adatfeldolgozás kiszervezését*. Ebből a célból a Külkereskedelmi Minisztérium 1968-ban megalapította a

DATORG Külkereskedelmi Adatfeldolgozó és Szervező Rt

vállalatot.

A kiszervezés célja az volt, hogy a Datorg a *külkereskedelem számítástechnikai bázisintézménye legyen és informatikai kapcsolóként szolgáljon a Külkerminisztérium és a külker vállalatok között.*

(A DATORG Rt alapítás pénzügyi feltételeit egy, a külkereskedelmi vállalatokból létrehozott konzorcium biztosította. Erre utalt a névben szereplő „Rt” megjelölés.

III. A Datorg Rt vállalat elhelyezése, szervezeti felépítése

A DATORG Rt irodáinak és a számítógépteremnek a *Bp. V. ker Dorottya utca 6sz. (TECHNOIMPEX) épületben* biztosítottak helyet.

Az építészeti (átalakítási) munkák 1970 elejére készültek el. A számítógép pedig ezt követően 1970 közepe táján lett installálva.

Az adatfeldolgozás 3 műszakos munkarendben kezdődött el.

IV. Az induló (kezdő) számítógéppark

A számítástechnikai feladatok ellátására egy *Siemens SYSTEM4004/45* számítógép szolgált.

A DATORG Siemens System45 számítógép konfigurációja:

- CPU 64 Kbyte tár (ferritmagos)
- 1db vezérlőírógép (Teletype rendszerű mechanikával)
- 4 db mszalag ikerenység (800BPI)
- 4 db mágneslemez egység (CDC, 7.25Mbyte cserélhető)
- 1 db lyukkártyaolvasó
- 1db lyukszalag olvasó
- 1db sornyomtató (ANELEX, 160 pozíció, betűhengeres)

***Siemens SYSTEM 4004* eredetét tekintve az „RCA Spectra 70” néven ismert amerikai computer rendszeremetek által gyártott megfelelője**

Architektúrájában nagyon hasonlít az IBM S/360-as gépre.

A megszakítási és az operációs rendszere azonban különbözik az IBM-tól.

Az operációs rendszer a BS1000, a SIEMENS fejlesztése.

A DATORG Rt vezetői gárda (1970-71 évek):

Vezérigazgató	<i>Palatitz Ferenc,</i>	előtte külképviselet vezető
Vezérigazgató helyettes	Kádár Iván,	a NJSzT főtitkára
Főkönyvelő	Galgócziné(?)	
Számítóközpont vezetője	Peller Róbert	
Szoftver és op.kutatási oszt.:	Pongrác Tibor	
	Kovács Péter	
Programozók és Szervezők:	Samu József	később: Főkönyvelő
	Koppány Levente	
	Eőry Attila	
	Pavláth Jenő	
	Komoróczy György(?)	
	Csóka Károly	
	Benno Pál	

A DATORG Rt szervezeti egységei (1970-71):

- Igazgatóság
- Személyzeti Osztály
- Gazdasági Osztály (XI.ker. Kende utca)
- Számítóközpont - Üzemeltetési Osztály
  - Számítógép kezelők
  - Diszpécserok
  - Adatrögzítők
  - Műszaki csoport
  - Rendszerszoftver csoport
- Szervezési és Programozási Osztály
  - Rendszerszervezők
  - Folyamatszervezők
  - Programozók
- Kísérleti (üzemeltetési gépek) Osztály
- Honvéd utcai „UNIVAC” részleg

Későbbi bővülések (1972 után):

- Nyomda VI.ker Nagymező utca
- Mikrofilm részleg

V. A DATORG Rt számítógéppark fejlesztései, korszerűsítése

A DATORG 4004-es feldolgozó rendszere által biztosított kapacitás az üzembehelyezést követően gyorsan szűkössé vált.

A BS1000 (batch) rendszerben fejlesztett feldolgozó programok futtatása egyre nehezebb feladat elé állította személyzetet (gépkezelők, diszpécserek, programozók).

A megoldást csak a számítógéppark modernebb, nagyobb teljesítményűre való cseréje jelenthette.

A megnövekedett igények kiszolgálására a Siemens -akkor még új- UNIDATA 7000-es sorozata jelentette a megoldást:

- Time Sharing működési mód (BS2000 OP rendszer)
- Nagy teljesítmény és tovább fejleszhető CPU
- Nagy kapacitású, gyors mágneses háttértárak
- Programozható kommunikációs vezérlő egység (TRANSDATA)

A számítógépet ettől kezdődően a géptermén kívülről, terminálokon keresztül lehet vezérelni, programozni és megfelelő programrendszerek alkalmazásával adatokat betáplálni-lekérdezni.

A terminálok távolságának csak az adatátviteli vonalak paraméterei szabnak határt.

A 4004-es számítógép **Unidata 7000**-re cserélésével párhuzamosan a Siemenstől beszerzésre került egy **SIEMENS 404** típusú programozható „csoportos” adatgyűjtő berendezés:

404 Hardver:

- CPU 64 Mbájt félvezető memoria
- 2db CDC 564c mágneslemez egység (7,25 Mbájt cserélhető lemezekkel)
- 1 db SIEMENS 432 mágnesszalag ikeregység
- 18.db képernyős programozható adatbeviteli terminál.

A 404-es rendszer on-line módonkapcsolódott a Siemens Unidata **7738 main frame** számítógéphez .

===== 000 =====

Kiegészítések a DATORG RT 1980 előtti történetéhez

DATORG Rt

Igazgatók:

Palatitz	Ferenc	
Gergely	György	(előtte HUNGAROTEX főkönyvelő)
Veres	Péter	(előtte CHEMOLIMPEX)

Igazgatóhelyettesek

Kádár Iván		
Dobrovolni	Tibor	(előtte SZÁMALK)

Műszaki Ov

Huba	Zoltán	(nagyon rövid ideig, nem kapott BM jóváhagyást)
Révész	János	(SZTAKI)

1970- ben az első operátor vezetők (mind továbbtanultak és felelős vezetői beosztásokban kerültek

Claus	András
Magyarszéki	Zsolt
Jacsó	Péter

Említésre érdemes egyéb szervezeti egységek:

DATORG Nyomda. Nagymező utca
DATORG Mikrofilm Merhala Sándor
Kisgépes osztály Csapó Tamás(Váci utca)